

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دفتر مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی

دستورالعمل اندازه گیری میزان رعایت بهداشت دست

تهیه و تنظیم: فرناز مستوفیان کارشناس مسئول برنامه های کشوری ایمنی بیمار

آذر ۱۳۹۲

فرم مشاهدات:

استان:	مرکز / بیمارستان:	شروع و خاتمه مشاهده (به دقیقه و ساعت):
شهر:	بخش:	مدت زمان مشاهده (به دقیقه):
دانشگاه علوم پزشکی:		شماره جلسه ^۱ :
		سمت مشاهده گر:

گروه کادر حرفه ای		گروه کادر حرفه ای		گروه کادر حرفه ای		گروه کادر حرفه ای	
کد		کد		کد		کد	
تعداد		تعداد		تعداد		تعداد	
عمل HH	اندیکاسیون	عمل HH	اندیکاسیون	عمل HH	اندیکاسیون	عمل HH	اندیکاسیون
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur	☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.

¹ Session N° (attributed at the moment of data entry for analysis.)

² Opportunity

³ HH action

⁴ handrubbing

⁵ handwashing

☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.	5
عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.	7
عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.	8
عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.	9
عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.	10
عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O	عمل HH	انديکاسيون	O
☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.sur		☐ HR ☐ HW ☐ missed ☐ gloves	☐ bef-pat. ☐ bef-asept. ☐ aft-b.f. ☐ aft-pat. ☐ aft.p.surr.	11

تعريف واژه ها:

Opp(ortunity) موقعيت (O / Opp) حداقل با يك انديکاسيون تعريف مي شود

Indication انديکاسيون: دليل و انگيزه بهداشت دست

- قبل از تماس با بیمار
- قبل از پروسيجر آسپتيک
- بعد از مواجهه با خون و مايعات بدن بیمار
- بعد از تماس با بیمار
- بعد از تماس با محيط مجاور بیمار

❖ توصیه های کلی:

۱. در صورت مشاهده باز و مستقیم رعایت بهداشت دست، مشاهده گر بایستی خود را به کادر حرفه ای و بیمار معرفی و هدف از بررسی را توضیح دهد.

۲. کادر درمانی به یکی از چهار گروه حرفه ای ذیل وابسته بوده و عملکرد آنان در طی ارائه خدمات سلامت مشاهده خواهد شد.

a. ۱: پرستار

۱-۱: پرستار ۱-۲: ماما ۱-۳: دانشجوی پرستاری

b. ۲: کادر کمکی، کادر خدماتی و نظیف کار

c. ۳: پزشک

۳-۱: پزشک داخلی ۳-۲: جراح ۳-۳: متخصص بیهوشی، متخصص طب اورژانس ۳-۴: متخصص

اطفال ۳-۵: متخصص زنان ۳-۶: مشاور ۳-۷: دانشجوی پزشکی

d. ۴- سایر کادر پزشکی و پیراپزشکی

۴-۱: تراپیست (فیزیو تراپیست، کار درمان، شنوایی سنج، گفتار درمان) ۴-۲: تکنسین (رادیولوژی، اتاق

عمل، آزمایشگاه و کاردیولوژی) ۴-۳: سایر (دندانپزشک، متخصص تغذیه، مددکار اجتماعی، ...) ۴-۴:

دانشجو

۳. توصیه می شود ثبت موارد با مداد انجام شود تا در صورت نیاز تصحیح شود.

۴. عناوین بالای فرم قبل از مشاهده تکمیل می شود. (به جز زمان پایان و زمان دوره مشاهده)

۵. کل زمان یک دوره مشاهده ۲۰ دقیقه + / - ۱۰ دقیقه به طول می انجامد.

۶. در صورتی که تکرر موقعیت های ایجاد شده برای بهداشت دست اجازه دهد، یک مشاهده گر می تواند حداکثر سه نفر از کادر را همزمان مشاهده نماید.

۷. هر ستون به امتیاز رعایت بهداشت دست توسط یک گروه خاص حرفه ای تعلق دارد. بنابراین در یک ستون ممکن است نحوه عملکرد تعدادی از کادر همسان یک گروه ثبت شود.

۸. هر موقعیت به یک ردیف در یک ستون اشاره دارد.

۹. در صورتی که پرسنل از دستکش استفاده نمایند و از رعایت بهداشت دست امتناع نمایند، پوشیدن دستکش علامت می خورد

فرم مشاهدات: محاسبه ابتدایی میزان رعایت بهداشت دست

Session N°	بخش: دوره:												مرکز:		
	گروه کادر حرفه ای			گروه کادر حرفه ای			گروه کادر حرفه ای			گروه کادر حرفه ای			Total per session		
	Opp (n)	HW (n)	HR (n)	Opp (n)	HW (n)	HR (n)	Opp (n)	HW (n)	HR (n)	Opp (n)	HW (n)	HR (n)	Opp (n)	HW (n)	HR (n)
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															
Total															
Calculation	Act (n) =			Act (n) =			Act (n) =			Act (n) =			Act (n) =		
	Opp (n) =			Opp (n) =			Opp (n) =			Opp (n) =			Opp (n) =		
Compliance															

$$\text{Compliance (\%)} = \frac{\text{Actions}}{\text{Opportunities}} \times 100$$

$$\text{میزان رعایت (\%)} = \frac{\text{تعداد اقدام به بهداشت دست}}{\text{تعداد موقعیت ها}} \times 100$$

❖ نحوه محاسبه:

۱. موقعیت های گزارش شده را در هر گروه از کادر حرفه ای جمع بزنید و در فرم ابتدایی محاسبه میزان رعایت بهداشت دست وارد کنید.
۲. جمع تعداد HW و HR مثبت را در فرم ابتدایی محاسبه میزان رعایت بهداشت دست وارد کنید.
۳. تمامی موارد را از جلسات مشاهده متعدد با هم جمع بزنید
۴. در هر گروه حرفه ای می توانید با استفاده از فرمول فوق الذکر میزان رعایت بهداشت دست را محاسبه کنید.

فرم مشاهده میزان رعایت بهداشت دست به نسبت اندیکاسیون^۶

Session N°	مرکز: _____ بخش: _____ دوره: _____														
	قبل از تماس با بیمار			قبل از پروسیجر آسپتیک			بعد از مواجهه با خون و مایعات بدن بیمار			بعد از تماس با بیمار			بعد از تماس با محیط مجاور بیمار		
	Indic (n)	HW (n)	HR (n)	Indic (n)	HW (n)	HR (n)	Indic (n)	HW (n)	HR (n)	Indic (n)	HW (n)	HR (n)	Indic (n)	HW (n)	HR (n)
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															
Total															
Calculation	Act (n) =			Act (n) =			Act (n) =			Act (n) =			Act (n) =		
	Indic1 (n) =			Indic2 (n) =			Indic3 (n) =			Indic4 (n) =			Indic5 (n) =		
Ratio act / indic*															

Observation Form.WHO 2010 (WHO acknowledges the Hôpitaux Universitaires de Genève (HUG), in **مرجع:** particular the members of the Infection Control Programme, for their active participation in developing this).

⁶ Indication-related compliance with hand hygiene